

Covenant & Conversation

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

MIKETZ • מִקֵּץ

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN (ג"צ) YAZI VE ÖĞRETİLERİNDEN

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle. "R. Chaim Schimmel'in Tora'sını, onunla ilk karşılaştığım zamandan beri severim. Sadece yüzeysel gerçekle değil, alta yatan daha derin gerçeğe olan bağlantısıyla da ilgilenmeye gayret eder. 60 yıldır kendisine eşlik eden olağanüstü eşi Anna'yla birlikte, aile, cemaat ve Tora sevgisine adanmış bir yaşam inşa ettiler. Ortaya koydukları örnek yaşamla beni fazlasıyla etkilemiş müstesna bir çift." - Rabi Sacks

Kardeş Rekabeti

Özet

Bu haftaki *peraşa*, büyük kardeşleri tarafından horlanan ve köleliğe satılan Yosef'in, sonunda güçlü bir Mısırlı yönetici haline geldiğini anlatmaktadır. Kardeşleri daha sonraları Mısır'ı ziyaret ettiklerinde onu tanıyamazlar; ama Yosef kardeşlerini hemen tanır.

Bu hikâye yalnızca basit bir kiskançlık ve uzlaşma anlatımından ibaret değildir. Daha ziyade, Rabi Sacks'ın açıkladığı üzere, Sefer Bereşit'teki tüm sürtüşmelerin kökünde yer alan kardeş rekabeti konusunu işlemektedir. Bu rekabetin başka örnekleri olarak Kayın ve Evel, Yitshak ve Yişmael, Yaakov ve Esav sayılabilir. Bu hikâyelerde kardeşler içinde küçük olanı, Yahudilerin günümüzdeki halini temsil etmektedir: küçük görülen, yanlış anlaşılan, kızgınlığa maruz kalan, ama en nihayet, dirençli ve dayanıklı.

Yosef'in hikâyesi, Yahudi halkının tarihiyle bariz paralellikler içermektedir. İlk monoteizm olan Yahudiliğin ardından, her ikisi de Avraam'dan geldiğini öne süren Hıristiyanlık ve İslam gelmiştir. Bunlar arasındaki ilişki de bir kardeş rekabeti olarak görülebilir. Tarih boyunca, örneğin Ortaçağın başında İspanya'da olduğu gibi, uyumlu dönemler olmuştur. Ancak bunların yanında birçok şiddetli çatışma dönemi de yaşanmıştır: kan iftiralari, Yahudilerin çeşitli yerlerden sürülmeleri ve Holokost.

Sonunda kurulan Yahudi devleti, Avraam'ın günlerinden beri devam eden yolculuğun varış noktası ve Yeoşua'nın zamanından beri Yahudi halkının anavatanı olmuştur. Belki Çin halkı dışında, yeryüzünde başka hiçbir ulus, bir ülkeyle bu kadar uzun süreli bir bağ içinde olmamıştır. Ne var ki, Yisrael, onun var olma hakkını inkâr eden komşularından gelen sürekli bir varoluş tehdidiyle yüz yüze kalmıştır. 1948 yılında bağımsızlığını ilan etmesinden bu güne kadar Yahudi devleti hep saldırı tehdidi altında bulunmuştur. Bu basitçe bir sınır anlaşmazlığından ibaret değildir; Yisrael'in

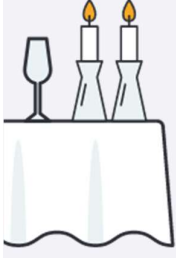
meşruiyetinin, Hamas, Hizbullah ve İran'daki hükümet gibi gruplarca reddedilmesinden kaynaklanmaktadır.

Yisrael'in tanınma ve barış mücadelesi sadece yerel değil, küresel bir meseledir. BM'deki başka hiçbir ulusun varlığı Yisrael gibi sürekli sorgulanmamaktadır. Ve Yahudiler olarak biz, kendi aramızda şu siyaset bu politika diye tartışırken, dikkatimizi asıl ve daha büyük mesele olan Yisrael'in varlığı konusundan ayırmamamız gerekmektedir.

Bu çatışmanın çözümü siyasi tartışmalarda değil, tanıma ve kabullenme alanındakitemel bir değişimde yatmaktadır. **Yosef ve kardeşlerinin hikâyesi, bu yolculuğa – karşılıklı tanıma ve barış yolculuğuna – yönelik bir metafor görevi görür.** Yosef'in kardeşleri onu tanımamışlar ve sonunda bunu yapmalarına kadar durum hiçbir şekilde onarılamamıştır. Aynı şekilde dünya ulusları da Yisrael karşısındaki, kardeşten saymama duruşlarına bir son vermeli, barış ve uzlaşma peşinde olmalıdırlar. Bizim de anlamamız gereken şudur: Yisrael'in temel var olma hakkı kabul edilene kadar barış diye bir şey olamaz; yapılan tüm ateşkesler ancak, sonunda Yahudi devleti kalmayana kadar bitirmeyi düşünmedikleri savaştaki bir dizi mola yeri olabilir, o kadar.

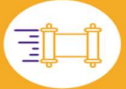
Rabi Sacks'ın işaret ettiği can alıcı nokta, hem Yisrael'deki hem de Diaspora'daki Yahudi toplumunun daha büyük resme odaklanması gerektiğidir. Yisrael'in siyaseti konusunda farklı görüşlerde olabiliriz ve dâhili tartışmalar meşrudur. Ancak şu anda enerjimizi odaklamamız gereken yer, Yisrael'in devamlılığını ve tanınmasını temin etmektir.

Yosef'in hikâyesi, Yahudi ruhunun direnç ve dayanıklılığının ve nihai başarısının bir hatırlatıcısıdır. Ve bu hikâye, çağdaş bağlamda da, Yisrael'in varlığı ve barış ve tanınma arayışı ile gelişimine devam etmektedir.

Şabat Sofrası için Tartışma Soruları

1. Kardeş rekabeti bağlamında Tanah'ta ciddi sonuçları olmuş başka hangi örnekler aklınıza geliyor?
2. Gerçek kişiliğinizle tanınmadığınız veya kabul edilmediğiniz bir zaman düşünün. Bu size kendinizi nasıl hissettirmişti ve sonuç ne olmuştu?
3. Sizce farklı görüşlere sahip ulus ve kültürler arasında kalıcı bir barış ve karşılıklı tanımayı sağlamaya götürecektir bazı kilit adımlar nelerdir?

Kısaca Peraşa

Mısır hükümdarı Paro aklını kurcalayan iki rüya görür. İlk rüyasında yedi besili ve yedi cılız inek, ikincisindeyse yedi dolu ve yedi zayıf başak vardır. Rahatsız olan ve kafası karışan Paro, rüyasını tabir edecek bilgeler arar. Sonunda kraliyet sakisi, zindandayken tanışmış olduğu Yosef'in bu yeteneğe sahip olduğunu hatırlar.

Yosef kralın huzuruna getirilir ve yeteneklerini kullanması için kendisine bir şans tanınmış olur. Paro'un rüyalarını dikkatle dinler ve rüya yorumlama kabiliyetini Tanrı'ya atfeder. Ardından Yosef yedi bolluk yılı olacağı ve bunu yedi kıtlık yılının takip edeceği kehanetinde bulunur ve Paro'ya, bolluk yılları süresince tahıl depolamasını tavsiye eder. Paro Yosef'in zekâsından çok etkilenir. Hatta onu Mısır'ın yeni baş veziri olarak atar. Yosef bunun ardından evlenir ve iki oğlu olur: Efrayim ve Menşe.

Yedi yıl sonra kıtlık yılları başlayınca Yosef'in kardeşleri, en küçük kardeş olan Binyamin haricinde, yiyecek satın almak için Mısır'a doğru yola koyulurlar. Yosef onları tanır, ama kardeşleri onu tanıyamazlar. Yosef onları casus olmakla suçlar, Şimon'u alıkoyar ve bir sonraki gelişlerinde Binyamin'i de yanlarında getirmelerini talep eder. Yaakov başta Binyamin'i göndermeye yanaşmasa da, Yeuda onu koruyacağına dair kişisel bir garanti verince Yaakov, tereddüt içinde de olsa Binyamin'in gitmesine izin verir ve kardeşler bir kez daha Mısır'a inerler.

İkinci ziyaretlerinde Yosef – kimliğini hâlâ gizli tutarak – onlara nazikçe davranır, Şimon'u serbest bırakır ve onları bir ziyafette konuk eder. Son bir sınav olarak Yosef, adamlarına, kardeşleri yola çıkmaya hazırlanırken Binyamin'in çuvalına gizlice gümüş bir kadeh konmasını emreder. Kardeşler yola koyulduktan kısa bir süre sonra Yosef'in adamları onları durdururlar ve hırsızlıkla suçlarlar. Yosef daha sonra Binyamin haricinde tüm kardeşleri serbest bırakacağını, Binyamin'i ise kendi kölesi olarak alıkoyacağını söyler. Peraşa, okuyucuyu kardeşlerin tepkisi konusunda merakta bırakarak sona erer. Acaba ne cevap vereceklerdir? Kardeşler değişmişler midir, yoksa Yaakov'un bir başka gözde oğluna da mı ihanet edeceklerdir?

Peraşadan Simalar

Yosef: Hâlâ hayal kuruyor; ama bu kez kurduğu hayaller, bir ülkeyi kıtlıktan koruma planları hakkında.

Yosef'in Büyük Kardeşleri: Çok uzak bir yoldan geldiler ve şimdi, ona çok yakınken bile, aradaki uçurum hâlâ çok derin.

Binyamin: Önceleri, geri kalan kardeşlerin en genci ve en sevileni. Şimdi ise bir kadeh hırsız. Görünüşte.

Paro: Şişman inekler, cılız inekler, dolu başaklar, zayıf başaklar. Geceleri neler düşünüyorsunuz?

Peraşadan Felsefe

Rabi Sacks kardeşler arasında birlik ve beraberliğin önemini ve daha geniş çatışmalarla yüzleşebilmek için nasıl birlik halinde durmak zorunda olduklarını anlamıştı.

Rabi Sacks, Bereşit'te gördüğümüz tüm çatışmaların – ve belki de genelde tüm çatışmaların – kaynağının izini sürdüğümüzde kardeş rekabetine ulaşabileceğimizi kaydetmiştir. Bu yalnızca Yahudilerin kendi aralarındaki gerilimlerle sınırlı değildir; Yahudi halkı ve Yisrael ile diğer uluslar arasındaki çatışmalar için de geçerlidir. Nihayetinde, birbirimizi tanıma, birbirimize saygı gösterme ve birbirimizi anlama kabiliyetimiz olmadan, küçük ölçekli dargınlıklar da, küresel çatışmaları da barışçı bir şekilde çözüme kavuşturmamız mümkün değildir.

Etkili uyuşmazlık çözümü nasıl bir şeydir? Sizin görüşünüze göre, sert ve zorlu anlaşmazlıkların karşısında farklılıkları uzlaştırmak ve daha iyi bir tanıma düzeyine ulaşmak için uygulanabilecek stratejilerden bazıları nelerdir?

Peraşayla Oyun

Haydi “**Kim Olduğunu Tahmin Et**” oynayalım.

Bu oyunda oyunculardan biri diğer herkesin tanıdığı bir kişiyi düşünecek (aileden biri, ünlü bir sima veya Yahudi tarihi veya hikâyelerinden tanınmış bir karakter olabilir).

Diğer oyuncular bunun kim olduğunu tahmin etmek için ortaya koyacakları çaba çerçevesinde yalnızca cevabı evet veya hayır olan sorular sorabilir. Grupta herkes söz alacak ve sırayla sorusunu soracak. Her ‘hayır’ cevabı sırayı bir sonraki oyuncuya geçirecek.

Gizemli karakteri bakalım en önce kim tanıyacak.

Peraşadan Bilmece

S. Bu haftaki *peraşada* yer alan hangi ifade hepsi aynı harfle başlayan ardışık 6 sözcük içermektedir?

Cevap için aşağıya bakın.

Peraşadan Pratiğe

Kardeşler arasındaki rekabetle karşımızdakini tanıma yoluyla mücadele etmenin o kadar çok pratik uygulaması vardır ki... Bunun büyük kısmı, başkalarını kabullenmek, birbirimizin farklılıkları hakkında bilgi almak ve ortak çıkarlar üzerine kurulu ilişkiler geliştirmek şeklinde tezahür eder.

Ancak pratik yönden konuşursak, bu fikrin daha da derin bir uygulaması vardır ve o da, kendinizi tanımayı ve kendi iç çatışmalarınızı uzlaştırmayı öğrenmektir. Bu da, kendi kişisel güçlü ve zayıf yanlarınızı anlamayı, başkalarıyla

aranızdaki sınırları tam olarak belirlemeyi ve kendi kişisel gelişiminiz üzerinde değerlendirme yapma kabiliyetini içerir.

Gerçekten de, olasılıkla Yosef'in de, yabancı bir kültür ve inancın hüküm sürdüğü Mısır'da çıkmazda kalmış bir haldeyken kendi kimlik ve inancını korumak için bu tip bir egzersizle uğraşması gerekmiştir.

Geçtiğimiz hafta Yosef, hayal kuran ama eyleme geçmeyen pasif bir karakterdi. Değişimlerin meydana gelmesine sebep olanlar çevresindeki diğer insanlardı. Ama bu hafta Yosef'in bir dönüşüme uğramakta olduğunu fark etmiş olabilirsiniz.

Yosef'in güçlü yanlarını ve bunları ne zaman tanımaya başladığını tam olarak tespit edebiliyor musunuz? Kendinizde neleri güçlü yanlarınız olarak görüyorsunuz?

Peraşa Anlatısı

Sevgide A'dan Z'ye

Bir zamanlar sessiz ve sakin bir köyde iki kardeş yaşardı – Ari ve Zeke. Büyüdüklerinde babalarının güzel tarım topraklarını miras almışlardı. Tabii ki bunu eşit olarak paylaşmışlardı ve her biri kendi payına düşen topraklarda çalışıyordu.

Zaman ilerledikçe Ari evlendi ve altı çocuk sahibi oldu. Sık sık, kendi toprağını işlemeye gidiyor, bir yandan da henüz ne bir eşi ve tabii ki ne de çocukları olan küçük kardeşi Zeke'nin durumunu düşünüyordu. Ari şahsen bir aile sahibi olduğu için kendisini şanslı görüyor ve yapayalnız yaşamakta olan kardeşi için endişe duyuyordu.

Çiftliğin diğer yanında Zeke toprağın kendi payına düşen kısmını işliyor ve çok sayıda aile ferdinin geçimini sağlamakla yükümlü olan ve dolayısıyla mecburen çok fazla çalışması gereken ağabeyini düşünüyordu. "Aslında eşit miktarda toprağa sahip olmamız gerekirdi" diye aklından geçirdi Zeke. "Ari'nin ailesi benimkinden çok daha büyük ve ondan farklı olarak benim, doyurmak zorunda olduğum fazladan kimsem yok. Onun toprağı benimkinden daha büyük olmalıydı. Onun daha fazlasına ihtiyacı var!"

Bir gece, duyduğu endişe nedeniyle harekete geçmeye karar veren Zeke, gizlice büyük bir buğday çuvalı alıp onu tarlanın diğer tarafına, kardeşinin payına düşen bölgeye götürdü ve onun ambarına koydu. "Bu mutlaka ağabeyimin ailesine yardımcı olacaktır" diye düşünüyordu.

Aynı gece Ari de küçük kardeşinin geleceği konusunda duyduğu endişe nedeniyle bir türlü uyuyamamıştı. O da yatağından kalktı. Ardından büyük bir buğday çuvalı doldurdu ve onu kardeşinin ambarına kadar taşıdı. "Belki bu, çektiği yalnızlık için ona bir nebze teselli olur" diye düşündü Ari.

Ertesi sabah her ikisini de hayrete düşüren bir sürprizle karşılaştılar. Kardeşlerin her biri, yaptığı kontroller sonucunda, önceki gece yaptıkları gizli eyleme rağmen buğday miktarının değişmeden kaldığını fark etmişti!

Bu gizemli olay ertesi gece de tekrar meydana geldi. Sonra, üçüncü gecede, Ari ve Zeke birçok kez ellerindeki buğday çuvallarıyla bir ileri bir geri gidip geldiler. Ardından, iki kardeş bir tepenin tam zirvesinde aniden karşı karşıya geldiler. Her birinin elinde, diğeri için taşımakta olduğu buğday çuvalı vardı.

Şafak sökmekteydi ve yeni günün bu ilk ışıklarında, birbirlerini tanımışlar ve nihayet neler olup bittiğini anlayabilmişlerdi. Kardeşler tek bir kelime bile etmeden birbirlerine sarıldılar. Yüreklere takdir ve sevgi duygularıyla doluydu. Birbirlerini önemsedikleri ve birbirlerine fedakârca verdikleri için, aslında çok daha büyük birer armağan aldıklarını fark etmişlerdi.

Peraşadan Bilmece

Bu haftaki cevap

C. Bahsi geçen harf alef'tir ve sözü edilen ifade "*iş el ahiv aval aşemim anahnu*" sözlerinden oluşmaktadır (Bereşit 42:21). Kardeşler bu sözlerle birbirlerine "Kardeşimize yaptığımız şeyler yüzünden suçluyuz" demişlerdir.

David Woolf'un Torah IQ adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Tora hakkında 1500 bilmece içeren bu çalışma Amazon'dan temin edilebilir.